

מח"ט שמואל (גורודיש) גונן (ממוסקף) ביום קרב ג'יראדי עם המג"ד פינקו (מימין)

ביום הכיפורים שילם צה"ל את מחיר הלקחים הלא-נכונים שהסיק צה"ל מההסתערות הפזיזה לתוך המיתחם המבוצר

הג'יראדי: לתוך שטח ההריגה

מאת בנימין עמידרור

— ואשר בג'יראדי לא הוכחשו, אלא להיפך, אושרו מחדש: **הטנק איננו נלחם לעצמו, אלא כחלק מצוות רב-יחיד; הטנק זקוק לאלמנטים של רגלים ושל פיוע לא פחות משהם זקוקים לו — ובמצבים מסויימים הם חשובים ממנו והוא "יורד" למעמד של מפייע להם;**

● סקטיקות של כוחות ממועזים ומשוריינים בנויות כשילוב מאוון של גורמי ה"אש" וה"תימרון", ואסור שיושתתו על "מהירות", כימעט לבדה;

● ניהול זהיר ומחושב של קרב מסוג הבקעת-מיתחם-מבוצר עשוי להבטיח תוצאות מהירות יותר, מכריעות יותר ובפחות אכידות — בנסיבות שבהן "המהירות היא מן השטן".

את הסטיות מן "הספר" שאיפיינו את לחימת חטיבת 7 בג'יראדי ניתן להסביר, ובמידה לא מבוטלת אפילו להצדיק, — אבל רק שם ואו, בנסיבותיו החד-פעמיות של אותו קרב. צריך היה לציין לשבח את מבצעיהם — מוח — ומייד אחר כך לעבור משאלות של אהי ריות אישיות אל מישור הפקת הלקחים ושם להציג אותם מעשים ממוש כרוגמה לשגיאות עקרוניות המורות, הממחישות היטב את צווי "לא תעשה".

למירע מזלנו, הבחנות אלמנטריות אלו נחשבו — וחוששני כי עודן נחשבות — דקות ותלושות מדי עבור הקצין הממוצע בצה"ל, המתפאר ב"תכליתיותו", שאיננה אלא בורותו.

דהרירה של פינקו

ב יום ה'5 ליוני, שעה 14.20, נמצאה חטיבת 7 בשייך-זואייד, נערכת להמשך התנועה מערבה, לכיוון היעד המערכתי הראשון של אוגדת טל — אל-עריש, עם המח"ט, גונן, נמצאו גדוד הפטונים של האחד אלעד, גדוד הסנטור-יונים של גבי ופלוגת הסיור החטיבתית, החבוטה מאוד, בפיקוד אורי — כ-80 טנקים בסך הכל. גדודה השלישי של "שבע", גדוד החרמש של מכסי, נלקח קודם על-ידי מפקד האוגדה והופעל באיזור צומת-רפיח. 10 ק"מ מאחור, כשני המח"טים האחרים של האוגדה, התכונן גם גונן לאפשרות שיטל עליו כיבוש הג'יראדי. תוכניתו המקורית, אשר הוכנה עוד לפני המלחמה (ולאחר שנועץ באחד

ב ין קרבות-המישנה הרבים השונים מהם נשור קרבה-הבקעה של אוגדת טל במרחב שבין ח'ריונס אל-עריש במלחמת ששת-הימים, מפורטמת ביותר סידרת הקרבות של חטיבת השריון 7, בפיקוד אל"מ שמואל גונן (גורודיש), בתוכה בולטת בייחוד הבקעתו המשולשת של מיתחם הג'יראדי. כיוון שאין פנינו לסדר הכרונולוגי אלא ללקחי המלחמות, נפנה תחילה להתנגשות חשובה זו. השפעת קרב הג'יראדי על מחשבת-הלחימה של צה"ל ועל מיבנה כוחות-היבשה, אירגונם והטקטיקות שלהם, כפי שנתקיימה עד יום-הכיפורים, התבטאה בתרומתו להזנת מעמד הטנק בצה"ל מאמצע-הלהימה היבשתי הדומיננטי למלכו הלבדי והכל-יכול של שדה-הקרב.

בתחום הפעולה המובצעית השפיע הג'יראדי די ביותר לכיוון ניוון הטקטיקה, עד שנת-מצתה בשליחתם קדימה, בהסתערויות-מצח ישירות, של ערדי טנקים, האמורים ליצור אפקט "הדם" נוראי ומיירי בדיכ, שכל מערך של האוייב, חזק ומוכן ככל שיהא, יתמוטט תחתיו מייד והטנקים ישעמו דרכו, במלוא הי מהירות וככל שרק יישאם הדלק במיכליהם.

תפיסות אלו היו כה מקובלות ומושרשות בצה"ל, עד שתמוטתן הדראסטית והחד-משמעית, בעיקבות כישלונם

פעמיים דהרו הטנקים דרך המיתחם המצרי ופעמיים מצאו עצמם מנותקים

ממפקדי הגדודים בחטיבת בר-לב, שלחמה שם ב"קדש", חותה לחץ חזיתי של הסנטוריונים, כאשר מכסי מבצע איגוף ימני עמוק ועולה על המיתחם מצפונה, מכיוון הים, בעוד הפטונים יורדים שמאלה וחודרים מדרום, לאגף המצרים ולערפס. אבל עתה נותרו לגונן רק שני גדודי הטנקים שלו, שאחריהם לחימה קשה: ההבקעה בח'ריונס, פיצוח מיתחמי רפיח ו"הצומת" וההתקלויות לאורך הכביש, עד שייך-זואייד. בהתאם לכך שינה גונן את תוכניתו והעמידה על לחץ חזיתי ואיגוף שמאלי בלבד. עודנו עוסק בכך, נתקבלה הוראה פיתאומית ממפקד האוגדה: המח"ט ייטול עימו אחד מגדודיו וימחר לחוש עימו אחורה, לחלץ את מח"ט-הצנחנים רפול, שנתקע מדרום ל"צומת" למצב שנראה ביש ביותר. גונן סב על עיקבותיו עם גדוד הפטונים, על גדודו של גבי, למעט פלוגה, מינה את הסמ"ט פינקו, והורה אותו לנוע לכיוון אל-עריש, ליצור מגע עם הג'יראדי ואם אפשר — להבקיעו. סיוג זה התאים לתיכנון הכל-אוגדתי, אשר לוח-הזמנים שבו קבע את הבקעת הג'יראדי ל"ש+12" (כלומר, 12 שעות אחרי שעת-ה"ש", היא שעת תחילת המלחמה או המיבצע), מפקד האוגדה היה עד אז שבע צרון מקצב המיבצעים; ולמקרה שיתגלה הג'יראדי כאגוז קשה, ראה את פיצוחו באמצעות התקפה דר-חטיבתית, בה

אלמלא נעצר גונן על-ידי פצוע, היה נכנס לבדו לתוך המיתחם המבוצר

תסייע חטיבת השריון הנעה בחולות מדרום לג'יראדי, את התקפת חטיבת 7, אשר תונחת עליו בציר הכביש. מייד עם קבלת הוראותיו, פנה הסמ"ט מערבה, מדהיר את הטנקים שלו עד הכביש במלוא המהירות, עד שהגיע לג'יראדי. נראה כי לעובדה שניצב לפתחו של מיתחם חטיבתו, באורך 11 ק"מ, שכולו מכוסה תעלות וסמור תותחי נ"מ, לא נודעה כל השפעה מרתיעה שהיא על פינקו רב-העוזו. הוא לא עצר במקום מו, אלא המשיך היישר קדימה, כל הטנקים דוהרים במור עורפי על הכביש — אשר היה "שטח ההריגה" הוראיש המיתחם — רגלי כל הנהגים לוחצות על דוושות המאיץ עד ל-